

УДК 35.075.1

ДЯЧЕНКО Наталія Павлівна,
аспірант НАДУ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аналізується стан та перспективи розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, його взаємозв'язок із процесом розробки прогнозних оцінок у державному управлінні.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, інформаційно-аналітичне забезпечення, принципи інформаційно-аналітичної діяльності, прогнозування, державне управління.

Дяченко Н. П. Информационно-аналитическое обеспечение деятельности органов государственной власти и местного самоуправления

Анализируется состояние и перспективы развития информационно-аналитического обеспечения деятельности органов государственной власти и местного самоуправления, его взаимосвязь с процессом разработки прогнозных оценок в государственном управлении.

Ключевые слова: информационно-аналитическая деятельность, информационно-аналитическое обеспечение, принципы информационно-аналитической деятельности, прогнозирование, государственное управление.

Diachenko N. P. The information-analytical support of activity of the state authorities and local self-government

The status and prospects of development of information-analytical support of the organs of state power and local self-government is analyzes, its relationship with the development of predictive estimates in government.

Key words: information and analysis activities, information and analytical support, principles of information and analytical work, forecasting, public administration.

Постановка проблеми. Посилення впливу глобалізації майже на всі процеси суспільного буття обумовлює формування глобального інформаційного суспільства, в якому інформація стає стратегічним ресурсом та передбачає зміну парадигми інформаційного-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значною мірою формуванню сучасного бачення ролі аналітики в системі вироблення та реалізації державної політики сприяли праці таких зарубіжних та вітчизняних учених, як: Е. Квейд, П. Браун, Д. Белл, І. Бестужев-Лада, В. Авер'янов, А. Ахременко, С. Телешун, Ю. Сурмін, Ю. Кальниш та ін.

Проте, незважаючи на досить значну кількість праць, питання визначення ролі інформаційно-аналітичної забезпеченості в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування є недостатньо розробленим.

Мета статті – дослідити стан, проблеми і тенденції розвитку інформаційно-аналітичної забезпеченості в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Складна соціально-політична та економічна ситуація в країні вимагає від працівників органів державної влади та місцевого самоврядування оперативно формувати стратегічні завдання, від ефективності яких залежить майбутнє України. З метою інформаційно-аналітичного забезпечення державних органів виконавчої влади та створення умов для прийняття ефективних державних управлінських рішень інформаційне забезпечення державних, урядових, законодавчих гілок влади та регіональних керівників здійснюють Головне управління інформаційної політики Адміністрації Президента України, Рада з питань інформаційної політики при Президентові України, Міжвідомча комісія з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки та оборони України, Департамент спеціальних телекомунікаційних систем і захисту інформації Служби безпеки України, Управління розвитку інформаційного суспільства та інформаційної безпеки Секретаріату Кабінету Міністрів України, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації, комісія з

питань гласності та засобів масової інформації Верховної Ради України, Громадська Рада з питань свободи слова та інформації та ін.

Серед потужних закладів, що готують аналітичну інформацію, слід відзначити Національний інститут стратегічних досліджень, Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова і Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. Проте інформаційно-аналітичні служби, які функціонують в Україні, працюють автономно, за конкретними оперативними чи постійно діючими запитами абонентів, між ними відсутня координація для спільного формування й використання джерельної бази, що створюється в процесі інформаційно-аналітичного супроводу публічного управління. Це викликає перешкоди на шляху нагромадження, систематизації та створення баз даних опрацьованої інформації.

Інформаційно-аналітичне забезпечення – системне поняття, яке утворюють два взаємопов'язані елементи, а саме:

– інформаційний – відносно самостійна діяльність спеціально підготовлених фахівців, зайнятих пошуком, відбором, обробкою, нагромадженням, узагальненням і збереженням інформаційних одиниць (перший етап процесу інформаційно-аналітичного забезпечення в системі управління);

– аналітичний – як похідний, другий етап процесу інформаційно-аналітичного забезпечення в системі управління: виробництво спеціально підготовленими фахівцями на підставі наявних інформаційних одиниць і аналітичних процесів нового знання щодо явища або події, що вивчається.

Оскільки інформаційно-аналітична діяльність – особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації переважно у сфері управлінської, політичної та економічної діяльності [3, с. 38], тому систему інформаційно-аналітичного забезпечення управління слід визначити як взаємозалежну та, відповідним чином, сформовану сукупність організаційних, організаційно-правових, інформаційних, методичних, програмно-технологічних компонентів, що забезпечує необхідну якість прийнятих управлінських рішень за рахунок раціонального використання інформаційних ресурсів та інформаційних технологій. При цьому поєднуються принципи проблемної орієнтації та програмно-цільової настанови як щодо тематики інформаційного

забезпечення, так і щодо вибірковості інформації, з урахуванням того що для управлінської сфери, політики та економіки, важливим є не стільки своєчасне ознайомлення з первинною інформацією, скільки випереджувальне виявлення проблемних ситуацій і прогноз розвитку подій. Необхідність в отриманні саме такої інформації зумовлена переходом владних структур до прогностичних форм діяльності з використанням багатоваріантних моделей розвитку подій, що потребує не просто констатації фактів для доведення тієї чи іншої тези, а системного підходу до розв'язання проблеми в цілому на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями сучасних автоматизованих інформаційних систем.

Отже, інформаційно-аналітична діяльність – це сукупність дій та заходів на основі концепцій, методів і засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, нагромадження, обробки та аналізу даних на основі інформаційних технологій [4], у процесі реалізації якої особливої ваги набуває систематичність визначення кола питань, що виникають у процесі базової діяльності споживача інформації, їх аналіз та прогнозування тенденцій розвитку. Саме орієнтація на передбачення, виявлення тенденцій розвитку ситуації обумовлює переважне застосування різних аналітичних методів опрацювання інформації: інформаційний аналіз, джерелознавчий, ситуаційний, контент-аналіз тощо. Передбачення шляхів розвитку ситуації потребує узагальнення відомостей та їх оцінки, тобто використання методів узагальнення, абстрагування, моделювання, які повинні базуватись на певних принципах (таблиця).

Таблиця

**Принципи при проведенні інформаційно-аналітичної діяльності
органами державної влади та місцевого самоврядування**

Принцип	Зміст
Цілеспрямованість	Орієнтація на досягнення конкретних цілей вирішуваних завдань
Системність	Комплексний аналіз розв'язуваних проблем з урахуванням їх місця, ролі та взаємозв'язків у структурі
Актуальність	Відповідність потребам практики, своєчасність отримання та готовності результатів аналітичної діяльності в зручному для замовника вигляді та формі
Активність	Проведення аналітичної діяльності та оформлення її результатів незалежно від запитів користувачів

Ініціативність	Виявлення проблем, формулювання завдань і способів їх вирішення
Достовірність	Облік істинності вихідних даних аналізу, точності кількісних даних та розрахунків, ступенів об'єктивності та обґрунтованості висновків, оцінок і пропозицій
Об'єктивність	Неупереджене ставлення аналітика до дослідження та його результатів
Повнота	Використання всієї наявної інформації, що стосується справи
Безперервність	Постійний моніторинг ситуації
Альтернативність думок	Наявність у кожного співробітника можливості висловлювати свою думку
Гнучкість	Швидка адаптація до змін ситуації
Обґрунтованість	Отримання аргументованих результатів

Ефективності інформаційно-аналітичної діяльності сприяє впровадження електронного урядування, тобто такої форми організації державного управління, яка забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій, орієнтованих на задоволення потреб громадян. Метою впровадження е-урядування в Україні є розвиток електронної демократії задля досягнення європейських стандартів якості електронних державних послуг, відкритості та прозорості влади для громадянина, громадських організацій, бізнесу [1].

Упровадження електронного урядування є нагальною потребою у зв'язку із наявністю таких першочергових завдань, як:

- забезпечення якісно нового рівня управління державою та суспільством в цілому;
- удосконалення взаємодії між органами державної влади, бізнесом та громадянами;
- необхідність підвищення рівня довіри суспільства до влади, якості державних послуг, зниження витрат на утримання державного апарату;
- підвищення активності громадян та бізнесу у формуванні та реалізації політико-адміністративних рішень;
- підвищення конкурентоспроможності національної економіки та міжнародного іміджу України;

– зменшення адміністративного навантаження на організації та громадян, пов'язаного з поданням в органи державної влади необхідної інформації, зниження кількості звернень громадян в органи державної влади для надання послуг і скорочення часу очікування за рахунок підвищення оперативності взаємодії органів державної влади на основі інформаційно-комунікативних технологій;

– гарантування рівня інформаційної відкритості та прозорості діяльності органів державної влади, підвищення рівня довіри та взаємодії, скорочення витрат часу на реалізацію людиною і громадянином своїх конституційних прав та обов'язків за рахунок створення нових та модернізації діючих відомчих сайтів у мережі Інтернет.

З метою впровадження електронного урядування схвалено Концепцію Національної програми інформатизації, сформульовані Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007 – 2015 рр., які формують загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплюють право особи на інформацію в усіх сферах суспільного та державного життя України [2], проте ефективному впровадженню електронного урядування протидіє ряд факторів:

- недостатня сформованість нормативно-правового забезпечення;
- недостатній рівень національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- низький рівень фінансування та ефективності використання наявних ресурсів;
- низький рівень інформатизації окремих галузей економіки та регіонів;
- недостатній рівень володіння інформаційно-комунікаційними технологіями серед державних службовців та громадян у цілому;
- складний процес адаптації громадян до соціальних інновацій.

З метою формування єдиного національного інформаційного простору та прискорення його інтеграції у світовий інформаційний простір необхідно:

- забезпечити розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- сформувати сукупність нормативно-правових документів з розвитку інформаційного суспільства та впровадження електронного урядування;

– стимулювати попит населення на послуги електронного урядування шляхом більш повного задоволення потреб громадян в більш ефективному та швидкісному доступі до послуг державної влади.

Важливим фактором ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування є формування професійного співтовариства політичних аналітиків, створення наукового простору, який би поєднував і практикуючих аналітиків і фахівців з теоретичної політології та сприяв виробленню стандартів якості прикладних політичних досліджень, створенню баз даних, які дозволяли б продукувати ефективні знання, що піддаються верифікації та сприяють б формуванню професійної культури, адже формування професійного кола фахівців з прикладного політичного аналізу та прогнозування – серйозний крок на шляху подолання практики маніпуляції суспільною думкою, відходу аналітичних структур від іміджу «центрів впливу», формування системи управління, в якій публічні політичні рішення базуватимуться на об'єктивних наукових даних, встановлених стратегічних пріоритетах, з урахуванням потреб як влади, так і громадянського суспільства.

Висновки. З метою подальшого розвитку та інституціоналізації інформаційно-аналітичної діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування необхідно:

1) подолати розрив, який зберігається, між академічною наукою та практичною політикою, що можливо лише за умови створення співтовариства професіоналів з прикладного політичного аналізу;

2) сформувати сукупність нормативно-правових документів з розвитку інформаційного суспільства та впровадження електронного урядування;

3) налагодити систему підготовки професійних кадрів з інформаційної діяльності та прикладного політичного аналізу для підвищення рівня інформаційно-аналітичної роботи у сфері державної служби.

Список використаних джерел

1. **Концепція** розвитку електронного урядування в Україні, 13.10.2010. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua.

2. **Основні** засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007 – 2015 роки. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98.
3. **Політична** аналітика в системі публічного управління / С. О. Телешун, С. В. Сьомін, О. Р. Титаренко [та ін.]. – К. : НАДУ, 2008. – 284 с.
4. **Сілкова Г.** Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності / Г. Сілкова // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 3. – С. 15 – 16.